

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. IV. Respondetur ad alia argumenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

383. Colliges. 2. quando transmisimus supra, quod propositio per sedem Apostolicam damnata, ut *scandalosa*, consequenter sit *falsa*, debere intelligi, quod *sit falsum, licere juxta illam operari*: nam quando certum est, quod aliqua operatio eo ipso, quod exerceatur, scandalosa sit, hoc est, *apta inducere ruinam spiritualem*, nequit esse licitum, aut prudenter judicabile ut verum, quod *licite, seu citra culpam exerceri possit*. Ceterum non omnis propositio *ex hoc, quod scandalosa sit, falsa est*; nam, qui de proximo (qui externè habetur vir probus) narrat gravia delicta, quæ re ipsâ perpetravit, verum dicit, & tamen hoc dictum est scandalosum.

384. Colliges. 3. ex hæcenus dictis, rectè sequi, Ecclesiam non posse præcipere, vel prohibere *directè* actus internos, *lege coactivâ*, hoc est, ita, ut talis prohibitionis transgressores pœnis coercere possit. Nam illi, cujus cognitionem habere nequit, decernere pœnam non potest; secus est indirectè, ut ex dictis liquet. Ceterum omnino fieri potest, quod potestas humana quem obliget ad aliquem actum internum, ex suppositione obligato voluntariâ v. g. ut, *si velit profiteri Religionem, habeat intentionem se obligandi* &c. ubi vides actum internum non præcipi *directè*, nisi ex suppositione, aut sub conditione, quod velit certos effectus, qui haberi non possunt sine causa, quæ, *in esse talis*, constituitur per actum internum.

§. IV.

Respondetur ad alia argumenta.

385. Antequam ea proponam, not. ex P. de Cardenas p. 3. *Crisis Theologica, dissert. 34. c. 2. a. 2. n. 32.* juxta illum duobus modis posse defendi sententiam, quæ negat Ecclesiæ potestatem *directam in actus internos*; primò, quod non possit in illa dari potestas, condendi legem, *nisi coactivam*, juxta quam Legislator possit judicare, & exequi pœnam, quæ relatè ad actus internos impossibilis sit in non valente cognoscere actus internos; & hoc sensu sententiam negantem à pluribus attribui S. Thomæ. Secundò si dicatur, posse ferri legem circa actus internos, non quia impossibilis sit *lex purè directiva* circa illos; sed quia is modus gubernationis,

Tom. I.

actus solùm externos imperandi, est conformior naturæ hominis, & hanc tribuit Patri Suarez l. 4. de legib. c. 12. n. 9. Primum modum ait esse falsum, & secundum principia intrinseca improbabilem; secundum autem ait, esse probabilem, non tamen niti fundamento urgenti, sed solùm cuidam congruentiæ; quo posito:

Supponit. 1. duplicem esse legem; aliam *purè directivam*, & aliam *directivam, simul & coactivam*. Purè directiva est, quæ præcipit obstringendò conscientiam; cujus obligatio soli judicio conscientiæ relinquitur. Directiva simul, & coactiva est, quæ præter præceptum imponit pœnam tacite, vel expresse; quæ etiam dicitur *lex comminatoria*. Supponit. 2. legem *coactivam* etiam esse duplicem: aliam nempe coactivam *coactione internâ*; aliam *coactione externâ*. Coactione *internâ* procedit, quæ præcipit aliquid sub pœna incurrenda ante sententiam Judicis, qualis est censura latæ sententiæ: ubi patratò delictò ad incurrendam pœnam non requiritur sententia Judicis. Coactione *externâ* procedit, cum lex imponit præceptum sub pœna à Judice infligenda exteriùs, quæ non solùm est corporalis, sed etiam potest esse Spirituality: nam quando Judex excommunicat Reum, externè procedit, & hujus generis est lex, quæ præcipit sub excommunicatione sententiæ ferendæ. his præmissis:

Docet primò, non esse *de ratione legis incommuni*, quod sit coactiva, sed solum de ratione legis *ut efficaciter inductiva ad virtutem*; rejicit igitur eam sententiam, quæ contendit, *omnem legem* esse debere coactivam metu pœnæ, taliter, quod Judex possit judicare de violatione illius, & punire: ita ut, si lex non sit hòc modò coactiva, non possit ferri à legislatore. Et quia leges humanæ de actibus internis non possunt esse coactivæ hòc modò, inde fieri, quod Ecclesia non possit ferre leges de actibus internis. Rationem contra dictam opinionem aliorum dat, quia Ecclesia potest ferre leges de actibus internis *merè directivas*; ergo non est de ratione legis *incommuni* esse directivam, & coactivam simul, seu efficaciter inductivam ad virtutem.

Ant. probat. 1 quia Princeps subicitur suæ legi concernenti bonum commune; non

M 2

non quoad vim coactivam, sed solum quoad vim directivam, ut diximus: ergo in lege separabiles sunt *vis directiva*, & *coactiva*. poterit ergo Ecclesia ferre leges directivas, obstringentes conscientiam, circa actus internos, sine eo, quod habeat vim coactivam.

Secundò, leges civiles, concernentes bonum commune universorum, obligant etiam Clericos, v. g. taxa frumenti, & aliarum mercium, facta à Principe, & tamen non ligant eos vi coactiva, sed solum merè directiva.

Tertiò, quando Regularibus in regula præscribitur oratio *mentalis*, potest Prælati præcipere orationem *mentalem* in virtute voti Obedientiæ, cui sponte se subjecerunt, & tamen hoc præceptum est merè directivum de actu interno.

389. Quartò lex *naturalis*, prout distinguitur à divina, & æterna, est solum directiva, & non coactiva ex metu pænæ. Solum enim respicit conscientiam: & optimè intelligitur, quod possit obstringere conscientiam, sine eo, quod cogat metu pænæ; ergo vis coactiva, & directiva, *in lege separabiles sunt*.

Quintò, sic sequeretur, quod Ecclesia non posset præcipere *actus mixtos* ex internis & externis. Nam si nihil posset præcipere, nisi de quo possit judicare, & pœnâ ferre; cum de actu interno (ut fatetur opposita sententia) non possit judicare, consequenter pœnam decernere; eo ipso non poterit legem ferre de actibus mixtis ex internis, & externis.

Denique bonum est argumentum ab opposito contradictorio consequentis ad oppositum contradictorium antecedentis in argumentatione legitima: sed ex argumento immediatè antecedenti constat, esse legitimam hanc argumentationem (*Ecclesia non potest præcipere actus purè internos; ergo nec actus mixtos*) ergo bene valet: *Ecclesia potest præcipere actus mixtos; ergo potest præcipere actus purè internos*: sed hos non potest lege coactiva; ergo directiva. Sic Cardenas *cit. dissert.* 24. c. 4. a. 4. à n. 48.

390. Circa præsentem opinionem, concedo omnino, non esse de ratione legis, vel præcepti ut sic, *esse coactivam*, vel efficaciter esse inductivam ad observantiam præcepti, *metu pænæ, supponentis culpam;*

nec esse de ratione legis, aut præcepti *ut sic*, ut omitti non possit actus præceptus, nisi *per omissionem peccaminosam*, nam, ut aliquando tradidi in materia de Incarnatione, Christus habuit præceptum rigorosum moriendi, illudque liberè adimplevit, non obstante impeccabilitate, potens omittere acceptationem mortis, quin omittere peccaret, omissione scilicet positâ pro sensu diviso præcepti, existentis dependenter à scientia media, quam DEUS habuit præconsultâ libertate Christi, quod scilicet liberè acceptaret mortem, etiam nullo existente præcepto.

Nego tamen, non esse de conceptu *legis humane*, propriè dictæ, & ad jurisdictionem *fori externi* pertinentis. Quia primò id non probant rationes hæcenus allatæ à n. 388. ad primam enim Resp. verum est, Principem ligari ad observantiam legis à se conditæ; *non in vi hujus, sed in vi juris naturalis, & divini*, quo Princeps tenetur exemplò suò subditos inducere ad observantiam illius legis, juxta doctrinam superius traditam; sed dist. consequ. ergo *in lege*, prout præscindit ab *humana*, vel *divina*, separabiles sunt *vis coactiva, & directiva, C. in lege contracta ad humanam*, & pro foro fori constitutam, N. consequ. & reliqua.

Ad secundam rationem eadem est responsio; concedo enim, Clericos teneri ad observandam illam taxam (à Principe propter bonum commune universorum, præscriptam) at *non in vi illius legis humane* à Principe conditæ, sed *in vi legis naturalis, & divine*, quæ pars alicujus communitatis, in his, quæ spectant ad bonum universorum, tenetur concurrere, se illi conformandò per actiones, ejus conservationi debitas.

Ad tertium Resp. tale præceptum Prælati non esse *merè directivum*, nec directè imperare actum internum etiam ex vi obedientiæ; sed solum indirectè, quatenus illud præceptum Prælati imperat orationem voto promissam, seu *debitam ex vi voti*. *Non est merè directivum*; cum talis Religiosus omittens aliquam partem orationis voto debitæ (nimirum externam orationem) à tali superiore judicari, & puniri possit. Nec enim est necesse, ut judicare, ac punire possit violationem legis, in quantum est violatio voti, quæ fieri potest vel omissione actus *externi*,

ni, vel interni; quia satis est, quòd omis-
siò actùs interni reddatur præsumptione cog-
noscibilis per omis-
sionem actùs externi.
Nec directè imperat actum internum;
sed solùm indirectè, quatenus imperat
actum externum, decentis orationis vi
voti debitæ, secundùm quod voto est ac-
tus debitus, atque adeò, quatenus requi-
ritur, ut ea oratio sit oratio mentis.

394. Ad quartum in n. 389. Resp. ex ea ra-
tione solùm probari, esse coactivum, seu effi-
caciter inductivum ad actum præceptum,
non esse de ratione legis, seu præcepti ut sic
quod ultrò concedimus: sed ex hoc non
probat, posse dari legem humanam, quæ
non sit coactiva, sed merè directiva. Acce-
dit, quòd violatio juris naturalis ex vi juris
naturalis sit punibilis. Nam si daretur pec-
catù merè philosophicum, seu præcisè con-
tra naturam rationalem quàm talem, in ma-
teria gravi taliter peccans excluderetur à
cognitione clara authoris naturæ quàm talis,
prout est in se, seu a beatitudine natura-
li, sine qua non stat beatitudo hominis
etiam ad statum supernaturalem elevati,
ut alibi diximus.

395. Ad quintum Resp. ut lex dicatur co-
activa, & non merè directiva, sufficere,
quòd Legislator possit judicare de illius
transgressione, secundùm quod explicat
omis-
sionem alicujus partis, sine qua non
stat observantia talis legis; quo posito ne-
go sequelam. Nec probatio rectè seque-
lam infert. Nam licet non possit judica-
re, & punire omis-
sionem actùs interni so-
litariè sumpti, posito tamen actu exter-
no; potest tamen punire omis-
sionem actùs
externi, consequenter aliquam partem ac-
tùs mixti, si per ejus omis-
sionem vio-
letur præceptum de ponendo actu mix-
to, quia tunc præsumitur etiam omis-
sio actùs interni, ut dixi n. 393. quod suffi-
cit, ut rectè notat P. Illung in Theol.
pract. tract. I. d. 2. a. 2. §. I. n. 12.

396. Sic, licet DEUS non possit amare
peccatum, potest tamen amare suam cog-
nitionem, ut veram denominativè sum-
ptam, de existente peccato, licet ea cog-
nitiò ut vera dari non possit sine exi-
stentia peccati: ergo licet Legislator hu-
manus non possit punire actum internum,
sine quo non potest dari actus mixtus ex
interno, & externo, tamen sufficienter ve-
rificatur, quòd possit punire omis-
sionem

actus mixti, si possit punire omis-
sionem ac-
tùs externi (sicut DEUS amat suam cog-
nitionem) licet non possit punire actum
internum, quo externus constituitur in ef-
se actùs mixti. Cognitiò vera, ut vera, de-
nominativè sumitur, quando reduplicatiò
solam importat cognitionem in recto, &
objectum duntaxat de connotato, seu in
obliquo; quando autem utrumq; importat
in recto, ut super utrumq; cadat denomi-
natio, sumitur quidditivè. Certum autè
est, quòd DEUS amans suam cognitionem
ut veram de peccato, non amet peccatum;
ergo nec suam cognitionem ut veram quid-
ditivè, sed tantùm denominativè.

Deinde, quando Legislator præcipit fi-
eri aliquem actum sub certa denomi-
natio-
ne, sub qua debitus est alio jure v. g. natu-
rali, vel divino, ad quam denomi-
natio-
nem requiruntur plura constitutiva, quæ
ratione sui non cadunt sub sensum, con-
sequenter naturalem hominis cog-
nitiò-
nem, satis est, quòd possit cogere ad po-
sitionem actùs externi, & hoc metu pec-
næ, licet ea pœna non possit infligi a Le-
gislatore humano pro omis-
sione singulo-
rum, quibus intrinsicè constat ille actus
externus sub tali denominatione alio jure
debitus. Nam hoc ipso, quòd omittatur
aliqua actio externa, qua constat denomi-
natio illius actùs alio jure debiti, non fit,
quod illo jure debitum est, & quidem om-
mis-
sione punibili à Legislatore humano,
qui præcepit fieri alio jure debitum.

Ad ultimum C. maj. N. min. nam ex
eo, quòd Ecclesia non possit præcipere ac-
tus purè internos, ac simplices, non re-
ctè sequitur, quòd non possit præcipere ac-
tus mixtos ex internis, & externis, adeò-
que nulla est illatio: Ecclesia potest præcipe-
re actus mixtos ex internis, & externis:
ergo potest præcipere actus internos simpli-
ces. Et ideo illatio à contradictorio con-
sequentis ad contradictorium antecedentis
in hoc casu pariter est nulla, imò talis
non est in dato argumento; quia laborat
suppositione falsa, quòd scilicet hæc pro-
positiò (Ecclesia potest præcipere actus
mixtos ex interno, & externo) sit antece-
dens, seu vi sua sit connexa cum ista (ergo
potest præcipere actus internos simplices).
Fallit enim primò, si velit, quòd possit di-
rectè præcipere etiã actus internos, quan-
do præcipit actus mixtos, ut constat ex di-

ctis. 2. quia ducitur argumentum à termino complexo ad incomplexum, quod in multis fallit, &c. &c.

399. Pro reliquis ex eodem Authore à n. 3. 4. not. 1. negari probabilius, quod Ecclesia habeat potestatem *directam* circa actus internos; nam licet potestas Ecclesiae à Christo data sit propterea, ut dirigat fideles ad fidem supernaturalem, qui plurimum obtinetur per actus internos: satis tamen provisum est, ad hunc finem, prout ab Ecclesia procurandum; per potestatem legis coactivae, ut inobedientes, vel discedentes à medijs, per poenas efficaciter ad eorum observantiam perducatur, cum omissiones actuum internorum (qui per se requisiti sunt, ut actus externus non tantum externè, sed etiam, secundum quod jure divino fieri debet, casu, quo talis actus externus exercetur v. g. *susceptio Sacramenti, sacri Ordinis, fuga peccati &c.*) jure naturali, vel divino, atque adeo aliunde jam prohibita sint.

400. Not. 2. quando in Tridentino *sess. 13. in decreto de sanctissima Eucharistia* interdicitur omnibus Christi fidelibus, ne post ea (quae ipsum statuit, aliter, quam ut eo decreto explicatum, atque definitum est) *credere* audeant, *directè* interdicti fidem externam contrariam illi decreto, & *indirectè* praecipit, ubi fides exercenda est, eam exercendam, prout jure divino debita est, sicut diximus de alijs objectis jure divino debitis, de quo obedientiam DEO praestandam, legibus Ecclesiae cautum est. Similia plura ibidem habet Cardenas, quae ferè in easdem solutiones recidunt.

401. Ex hoc sequitur, vi argumentorum, quae hic Author adducit, non esse falsam, & improbabilem eorum opinionem, qui docent, Ecclesiam non habere potestatem *directam* in actus internos, sed solum *indirectam*, quatenus necessarij sunt, ut existat actus externus sub ea denominatione, secundum quam debitus est alio jure v. g. naturali, vel divino, cui praestandam obedientiam potestas humana praecipit. Hinc aliud est orationem vocalem esse veram *orationem externam, seu vocalem*, etiam si non fiat cum attentione interna petendi, quod significant verba; aliud esse *orationem veram simpliciter*, qua formaliter petimus aliquid à DEO. Hinc quando Ecclesia praecipit orationem v. g. divini officij,

directè praecipit solum externam verborum pronuntiationem cum interna attentione, praeter externam, vi cujus integrè verba omnia ordine, & tempore debito, vocaliter efferantur; si autem praecipit, ut oremus *formaliter petendò, & loquendò cum Deo* (cum jure divino ad talem orationem, plures actus interni sint necessarij) praecipendò orationem jure divino debitam, solum indirectè praecipit hos actus internos.

Ea doctrina, quae negat potestatem *directam* legislatori humano in actus internos, confirmari potest ex doctrina Div. Thom. 1. 2. q. 91. a. 4. ubi inquirens, *an fuerit necessarium, esse aliquam legem divinam?* suae responsionis affirmativae hanc reddit rationem tertiam: *de his potest homo legem facere, de quibus potest judicare: judicium autem hominis esse non potest de interioribus motibus, qui latent; sed solum de exterioribus actibus, qui apparent: & tamen ad perfectionem virtutis requiritur, quòd in utrisque actibus homo rectus existat: & ideo lex humana non potuit cohibere, & ordinare sufficienter interiores actus, sed necessarium fuit, quòd ad hoc superveniret lex divina.* Ex hoc enim apparet, quòd S. Thomas agnoverit, quòd leges humanae non possint sufficienter actus internos vitiosos cohibere, ac iis oppositos, vel eorum omissionem ad perfectionem virtutis ordinare, prout necessarium est, ad finem supernaturalem hominum; & ex hoc intulerit necessariam esse legem ultra humanam, nimirum divinam, quae scilicet efficaciter perduceret ad vitandos vitiosos & exercendos virtutis actus internos. Hinc colligitur 1. D. Thomam, *indirectè* saltem, agnovisse, leges humanas, nec *directivè* quoad potestatem legislativam extendi ad actus merè internos, quia si negavit legi humanae (: quae saltem aliquam vim coactivam habet, metu poenae coercendi homines à transgressione legis;) vim sufficientem cohibendi actus internos vitiosos, & ordinandi ad virtutem, à fortiori negavit, legi humanae vim *directivam*. Nam haec multò minùs potest cohibere homines à malo, & ordinare ad bonum internum, si eos non cohibeat lex divina, de qua certum est, posse esse, & esse *coactivam*.

Colligitur 2. probabilius esse, potestatem *directam* in actus merè internos nulli

nulli Legislatori humano posse competere, respectu subditorum, qui culpabiliter possunt deflectere à recto. Nam humana potestas legislativa fundatur in necessitate cohibendi à malo, vel ordinandi ad bonum, quatenus ea potestas, seu lex respicit *bonum commune* hominum, à quo membra talis communitatis culpabiliter possunt deviare; sed hæc necessitas non est ad legem purè directivam, nec etiam esse potest in legislatore humano. Nam per eam neutrum obtinere potest, cum de actibus merè internis nullam habeat notitiam, ergo. Major est ex eo, quia potestas subordinata convenire non potest prudenter, aut indulgeri, nisi quantum exigit necessitas ad finem, quem subordinans intendit tanquam procurandum à subordinato, quò tali, & apud tales, quod non fit per hominem apud homines à recto facile deflectentes, nisi externè coerceri possint. Hujus ulterior ratio est. 1. quia jurisdictio, & potestas gubernandi communitatem *humanam*, per homines tanquam illius Præsides, & Rectores, debet esse ad media, quibus obtineri potest bona constitutio communitatis *humana*; quæ, cum *externa* sit, & *sensibilis*, exigit media *externa*, & *per se sensibilia*, nimirum per se judicabilia in foro externo. Secundò quia potestas legislativa, quæ humanæ communitatis gubernationi necessaria est, fieri debet per homines, & in id directè tendere debet, ut per legem à se conditam imponat necessitatem subditis, vel executionem opere præstandam; vel poenam tolerandam per Judicis sententiam, si vel ei sic visum fuerit; vel necessitas boni communis exegerit; ergo omnis alia potestas, quæ huic fini deservire non potest, humano Legislatori (utpote inutilis) à summo rerum omnium Gubernatore committi non debuit; & valde probabiliter, spectato illo fine, nec potuit.

404. Ex hætenus dictis sequitur. 1. sententiam Patris Dicastillo relatam à n. 355. & Authorum, qui eandem tenent, vi adductorum contra eam hætenus argumentorum non esse certò falsam, consequenter improbabilem, ex vi decretorum Alexandri VII. & Innocentij XI. ut vult Cardenas *cit. n. 356*. Hinc omnino sustineri potest etiamnum opinio dicens, po-

testatem humanam non posse actus purè internos *directè*, nimirum *immediatè ratione sui*, præcipere, vel prohibere, sed tantum *indirectè*, quatenus per se requisiti sunt, ut physicè, ac liberè existat actus externus, prout externè debet, nimirum integre ordine, ac tempore præscripto; ratio hujus est ex n. 327. Quare si per *esse morale* actus externi nihil aliud intelligatur, quàm denominatio actus externi *in esse actus humani, ac liberi* (quo sensu *esse morale* sumitur solum *generaliter*) potestate humanam præcipi, ac prohiberi possunt actus interni per se requisiti *ad esse morale* actus externi, *in dicto sensu moralitatis*; quo tamen casu sub legem humanam cadent solum indirectè actus interni.

Sequitur. 2. quando potestas humana fert legem, ponendi, vel omittendi aliquè actum externum *nullo jure altiori* (v. g. naturali, aut divino) *aliàs debitum*, sub legem illam, præter actum externum, solum cadere eos actus internos qui per se requisiti sunt ad *esse morale actus solum generale*, prout scilicet hoc importat denominationem actus externi, *humani, liberè positi*. Ratio est ex n. 330. Dixi *actum externum, nullo aliàs jure ulteriori* v. g. naturali, vel divino *debitum*. Nam aliud est, quando præcipit, vel prohibet aliquem actum, *cujus positio vel omissio*, jam aliàs jure naturali, vel divino est debita, sub certa denominatione *moralis specialis*, v. g. *validi, obligantis, divini cultus* &c. quæ denominatio, *quò talis*, essentialiter importat aliquos actus internos, à quibus formaliter habeant hoc *esse morale speciale, validi, obligantis, actus divini*, præter *esse morale generale actus humani præcisè, ac liberi*; & de his maxime procedit quæstio, quam potissimum controvertit Cardenas, & vult eos *directè* præcipi ab Ecclesia, ubi præcipit orationem divini officij, confessionem *validam annuam, Sacramentorum sumptionem, aut confessionem, celebrationem contractuum* &c. Et, in ordine ad hanc quæst. procedunt argumenta nostra contra illum.

406. Sequitur. 3. quando Ecclesia, tales actus, jam aliunde debitos jure naturali, vel divino, præcipit, vel prohibet, *non quoad ipsam positionem, vel omissionem*, sed tantum *quoad circumstantiam* v. g. ut externè *fiant tali tempore, loco, ordine, ca-*

ne, *ceremonia* actus illos internos per se
requisitos ad esse morale speciale actus ex-
terni, præcipi, vel prohiberi solum *indi-
rectè*, quatenus ea *circumstantia*, quam
directè respicit, in esse physico, & *mora-
li solum generaliter sumpto*, haberi non
potest, sine actu externo *quoad esse mora-
le speciale*, secundùm quod jure naturali,
vel divino exigitur, ut diximus jam sæ-
pius; similiter quando præcipit ipsam po-
sitionem actus jure naturali, aut divino
debiti, solum indirectè præcipi actus inter-
nos per se requisitos ad esse morale speciale
actus externi jure divino debiti, quatenus
scilicet impossibile est verificari, factam
esse positionem actus externi tali loco,
tempore, &c. secundùm quod jure na-
turali, vel divino debitus est talis actus,
nisi adsint illi actus interni. Nam esto
sacerdos millies pronuntiet verba conse-
crationis supra hostiam, vel calicem, si ta-
men desit intentio conficiendi Sacramen-
tum, nunquam verum erit, ab illo posi-
tam esse consecrationem externam, se-
cundùm quod debita est jure divino; nam
ut debita jure divino, essentialiter expli-
cat illam intentionem internam; ergo po-
sitione consecrationis externæ, sine interna,
non est positio *consecrationis jure divino
debitæ*, ac exigitur. Nam hoc utramque
petit; & sic de alijs.

407. Sequitur 4. nullam potestatem, seu ju-
risdictionem humanam (in quantum per-
tinet ad externam gubernationem huma-
næ communitatis, quæ talem) aut exten-
dere, aut posse se extendere, ad condendas
leges propriè dictas, quibus directè præci-
piat, vel prohibeat actus purè internos.
Nam, vel id fieret per legem directivam
tantùm, vel directivam, simul & coactivam?
non primum, ex n. 393. *non etiam secundum*;
quia sic deberet posse metu pœnæ, huma-
nâ potestate infligendæ, efficaciter indu-
cere ad actum illum internum; at hoc non
potest ex dictis, ergo. Et ideo rubricæ Bre-
viarij, vel Missalis, aut similibus pertinen-
tium ad ritus, & certas Ecclesiæ cæremoni-
as, jure solum Ecclesiastico inductæ,
quæ non obligant in conscientia, atque a-
deo *solum directivæ* dicuntur, ut expo-
nemus n. 1317. non sunt leges propriè,
etiam directivæ in eo sensu, quo lex di-
rectivæ sumitur n. 386. sed tantùm illo,
quo sonant idem, ac consilium, ut dice-
mus *loc. cit.*

An, qui non potest ponere majorem par-
tem materiæ præceptæ, teneatur ad minorem?

Alij sic proponunt, an, qui non potest
ponere integrum actum præceptum,
teneatur ad ejus partem? pro quo suppo-
nendum. 1. duplicem esse materiam
præcepti, unam *de re individua*; quæ sci-
licet commodè dividi non potest, quin in
ejus parte salvetur præceptum: alteram *de
re dividua*, quando etiam in parte salvatur
præceptum, sicut in toto, & una pars ab
alia non dependet.

Supponendum 2. in omni re præcepta
alias esse partes accidentales; alias sub-
stantiales, potiores, per se, & primò inten-
tas. Posteriores, collectivè sumptæ, fun-
dant vim obligativam; distributivè, vel
collectivè eam tollunt, quos effectus pri-
ores non habent; ita Sanchez l. 1. in *Dec-
cal. c. 19. n. 6.* Unde etiam si materia præ-
cepti sit ex se dividua, seu divisibilis, seu
constans pluribus partibus, fieri tamen
potest, quòd non sit divisibiliter præcep-
ta, ut si præcipiatur sub aliqua denomi-
natione, quæ non salvatur, nisi in com-
plexo partium, v. g. *prima, tertia, non-
na*, &c. vel quando id, quod præcipitur,
constat pluribus partibus sic, ut reliquæ
præcipiantur dependenter ab altera.

Resp. 1. quando præceptum est de re
individua, qui non potest totum, non ten-
neri ad partem. ita Sanchez *cit. n. 5.* quia
nemo obligatur ultra id, quod præcipitur;
sed si quis non potens ponere majorem
partem materiæ indivisibiliter præceptæ,
teneretur ad minorem, teneretur ultra
id, quod potest, teneretur enim ad totum
indivisibiliter; alio enim modo talis ma-
teria non est præcepta; nec alio modo
posita, poneret, quod est præceptum;
ergo. Ex hoc sequitur, voventem terti-
am partem rosarij, non teneri ad unam,
vel alteram decadem, si non potest tan-
tam partem, quæ saltem moraliter est ter-
tia pars rosarij; quia sic non potest po-
nere materiam voto promissam, quæ est
tertia pars rosarij, quæ non salvatur in
una decade; sicut nec *jejunium*, seu ab-
stinentia à carnibus cum unica tantùm
refectione intra 24. horas, si non possit
intra hoc tempus præstare talem abstinen-
tiam; Sic P. Henricus Herdinck in *M. S.
de Legib. D. 2. c. 7.* id quod docet Sanchez
consil.